

Załącznik

do uchwały Nr III/12/06

Rady Gminy Wyszki

z dnia 29 grudnia 2006 r.

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH NA 2007 ROK

I. DIAGNOZA

A. Stan problemów alkoholowych.

1. Przez uzależnienie od alkoholu należy rozumieć stan psychiczny i fizyczny wynikający ze współdziałania organizmu i alkoholu. Stan ten charakteryzuje się zmianami w zachowaniu i innymi następstwami, w tym zawsze z przymusem ciągłego lub okresowego używania alkoholu. Zależność psychiczna polega na potrzebie częstego lub stałego przyjmowania alkoholu celem powtórzenia poprzednich przeżyć związanych z jego przyjęciem. Zależność fizyczna jest stanem biologicznej adaptacji wobec alkoholu, bez którego organizm nie może prawidłowo funkcjonować. Przerwanie lub ograniczenie podawania alkoholu pociąga za sobą występowanie zaburzeń czynności ustroju. Dane szacunkowe dotyczące liczby osób uzależnionych w Polsce zgodnie z Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynoszą 2% populacji. W naszej gminie ten problem dotyczy około 104 osób.
2. Nadużywanie alkoholu to szkodliwe stosowanie alkoholu prowadzące do uszkodzenia organizmu charakteryzujące się wystąpieniem w ciągu 12 miesięcy co najmniej jednego z n/w objawów:
 - powtarzające się picie alkoholu powodujące niemożność właściwego wypełniania podstawowych obowiązków w pracy, szkole lub w domu,
 - powtarzające się picie alkoholu w sytuacjach, kiedy stwarza to fizyczne zagrożenie np.: prowadzenie pojazdów lub kierowanie maszynami pod wpływem alkoholu,
 - powtarzające się problemy prawne tj. zatrzymanie w związku z niestosownym zachowaniem pod wpływem alkoholu,
 - uporczywe picie, pomimo stałych lub nawracających problemów społecznych lub międzyludzkich, które są skutkiem picia alkoholu.

Dane szacunkowe w Polsce dotyczące osób nadużywających alkoholu wynoszą zgodnie z Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 7% populacji. W naszej Gminie problem ten dotyczy około 360 osób.

3. Picie przez dzieci i młodzież.

Najnowsze badania pokazały, że inicjacja alkoholowa wśród dzieci i młodzieży następuje obecnie w wieku 12 -13 lat.

W czerwcu 2006r. została przeprowadzona ankieta dotycząca kontaktów z alkoholem uczniów gimnazjum (młodzież w wieku 14 -16 lat). W ankiecie wzięło udział 132 uczniów. Wyniki ankiety przedstawiają się następująco:

- kontakt z alkoholem miało 67 uczniów tj.51% badanych
- kontakt z alkoholem jeden raz w życiu miało 18 osób tj.14% badanych
- kontakt z alkoholem więcej niż jeden raz w życiu miało 32 uczniów tj.24% badanych

Siedmiu uczniów, którzy pili alkohol więcej niż jeden raz w życiu miała problemy z rodzicami z powodu picia.

4. Współuzależnienie.

Współuzależnienie to przystosowanie się do życia w trudnej sytuacji, w rodzinie gdzie lekceważone są podstawowe potrzeby człowieka, brak jest wsparcia wewnętrznego. Osoba współuzależniona to taka osoba której myśli, emocje i uczucia uzależnione są w bezpośredni sposób od zachowania i reakcji osoby nadużywającej alkoholu. Za istnieniem współuzależnienia przemawiają: poddanie się rytmowi picia alkoholika, przyjmowanie za niego odpowiedzialności, obsesyjne kontrolowanie go, pomaganie i nadmierne opiekowanie się nim i niedopuszczanie do tego, aby ponosił on pełne konsekwencje swojego picia i swoich zachowań, wysoka tolerancja na różnego rodzaju patologiczne zachowania alkoholika z jednoczesnym występowaniem poczucia winy i poczucia własnej wartości oraz zaniedbywanie samego siebie. Dzieci wychowujące się w rodzinach z problemem alkoholowym, żyją w poczuciu zagrożenia, cierpią i uczą się szczególnych sposobów postępowania. Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych podaje, iż dorośli żyjący w otoczeniu osób uzależnionych stanowią 4% populacji. W naszej Gminie problem dotyczy 207 osób.

5. Przemoc w rodzinie.

Przemoc w rodzinie to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwa utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienie

i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Przemoc w rodzinie jest problemem trudnym, może być wstydliwie ukrywana tajemnicą. Z badań CBOS wynika, iż 19% Polaków przyznaje że padło ofiarą przemocy fizycznej, w skali gminy dotyczy to około 982 osób. Z informacji Komendy Powiatowej Policji w Bielsku Podlaskim wynika, iż w naszej gminie odnotowano 7 przypadków znęcania się nad rodziną pod wpływem alkoholu. Świadczy to o tym, iż jest to problem wstydlivy i skrywany a na pewno istniejący. Policjanci interweniowali w miejscach publicznych 20 razy oraz w domach 24 razy.

6. Pijani kierowcy i rowerzyści.

W Polsce corocznie Policja zatrzymuje 150 tys. nietrzeźwych kierowców. W wypadkach, w których biorą udział nietrzeźwi uczestnicy ruchu drogowego ginie około tysiąca osób, a ponad 10 tys. zostaje rannych. Prokuratura Rejonowa w Bielsku Podlaskim przekazała do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wyszkach akta 11 osób podejrzanych o popełnienie przestępstwa umyślnego, jazdy po drodze publicznej pod wpływem alkoholu.

Zasoby – instytucje i ludzie

1. Zgodnie z ustawą O wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi działa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W jej skład wchodzi:

- 1) Pan Ryszard Perkowski – Wójt Gminy
- 2) Pani Joanna Paszko Wojtkowska – lekarz
- 3) Pan Jarosław Galicki – dzielnicowy
- 4) Ks. Zygmunt Niewiarowski - proboszcz parafii rzymskokatolickiej
- 5) Pani Alina Baranowska – dyrektor szkoły
- 6) Pani Jadwiga Szerszeń – pracownik socjalny
- 7) Pani Marczyńska Halina

Wszyscy członkowie komisji są przeszkoleni w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudnia czterech pracowników, w tym dwóch pracowników socjalnych dobrze przygotowanych do pracy z osobami uzależnionymi od alkoholu, nadużywającymi alkoholu oraz osobami współuzależnionymi.

3. Na terenie gminy nie ma zakładów leczenia odwykowe. Osoby uzależnione z terenu naszej gminy leczone są w Dziennym Ośrodku Terapii Uzależnień w Bielsku Podlaskim

(w 2006 r. były leczone dwie osoby) oraz na Oddziale Zamkniętym w Samodzielnym Publicznym Psychiatrycznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Choroszczy (w 2006r. były leczone trzy osoby).

4. Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim prowadzi sprawy kierowane przez GKRPA dotyczące wydawania postanowień o przymusowym leczeniu odwykowym osób uzależnionych. Kuratelę nad Gminą sprawuje kurator zawodowy oraz trzech kuratorów społecznych Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim.
5. Na terenie gminy jest pięć szkół podstawowych oraz jedno gimnazjum. Programy profilaktyczne prowadzone są przez nauczycieli w szkołach w Strabli, Topczewie, Falkach i Niewinie Borowym, natomiast w Zespole Szkół w Wyszkach programy profilaktyczne prowadzi pedagog szkolny.

Przyczyny nadużywania alkoholu

W literaturze dotyczącej problemów alkoholizmu wyróżnia się kilka grup czynników, które zwiększają ryzyko sięgania po alkohol i inne substancje psychoaktywne, a w konsekwencji mogą prowadzić do rozwoju uzależnienia, a są to:

- 1) czynniki fizjologiczne- obejmują cechy neurofizjologii i procesy biochemiczne (zwiększają osobową podatność na działanie alkoholu)
- 2) czynniki środowiskowe- obejmują wzory zachowań, wartości, normy najbliższego środowiska, głównie rodzinnego (styl życia, praktyki wychowawcze, klimat emocjonalny rodziny)
- 3) czynniki indywidualne- umiejętności osobiste i społeczne, indywidualne postawy, przekonania, oczekiwania, zachowania problemowe wieku dojrzałego, cechy osobowościowe)
- 4) czynniki makrospołeczne- oddziaływanie mediów i reklam, uregulowania prawne, dostępność substancji, warunki życia, stopień przestępczości, bezrobocia, poziom szkolnictwa.

II. OGÓLNE ZAŁOŻENIA DO DZIAŁANIA W KIERUNKU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nakłada na gminę obowiązek podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożycia alkoholu oraz zmiany

struktury jego spożywania, a także do inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów.

1. Funkcjonowanie punktu konsultacyjnego, oraz zapewnienie warunków do pracy merytorycznej tegoż punktu poprzez:

- 1) finansowanie kosztów bieżącego utrzymania punktu konsultacyjnego,
- 2) wynagrodzenie osoby prowadzącej punkt konsultacyjny oraz zajęcia terapeutyczne dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin,
- 3) zakup i dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych (np.: broszury, ulotki, filmy), dla klientów punktu, oraz informacji i organizacji współpracujących z punktem np.: GOPS, szkoły, parafie, ośrodki zdrowia, policja itp.

2. Zapobieganie powstania problemów związanych z nadużywaniem alkoholu, w tym:

- 1) kierowanie osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzina na zajęcia terapeutyczne do punktu konsultacyjnego
- 2) kierowanie osób nadużywających alkoholu na leczenie odwykowe, oraz częściowe pokrycie kosztów (dojazd do placówki odwykowej).

3. Pomoc rodzinom z problemami alkoholowymi:

- 1) współfinansowanie ośrodków interwencji kryzysowej udzielającej pomocy w sytuacji kryzysowej i ośrodków współpracujących ze schroniskami dla ofiar przemocy domowej,
- 2) zorganizowanie grup wsparcia dla ofiar przemocy domowej,
- 3) prowadzenie grup samopomocy i w zależności od potrzeb terapeutycznych dla ofiar przemocy domowej,.
- 4) prowadzenie programów terapeutycznych dla dzieci i młodzieży dla rodzin z problemami alkoholowymi
- 5) opłacenie kosztów dojazdów osób uzależnionych od alkoholu na leczenie do Dziennego Ośrodka Terapii Uzależnień w Bielsku Podlaskim
- 6) prowadzenie świetlicy opiekuńczo-wychowawczej z programem socjoterapeutycznym

4. Działalność profilaktyczna dla dzieci i młodzieży:

Dzieci i młodzież sięgając po alkohol nie zdają sobie sprawy, iż ponoszą ryzyko popadnięcia w chorobę alkoholową. Przyzwyczajają swój organizm do alkoholu. Alkoholikiem może stać się każdy, a osoba, która popada w nałóg na ogół nie jest tego świadoma. Dzieciom i młodzieży brakuje wiedzy na temat działania alkoholu na organizm i psychikę człowieka. Wyniki ankiety

przeprowadzonej w Gimnazjum w Wyszках pokazują, iż używanie alkoholu wśród młodzieży szkolnej stanowi problem. W ankiecie wzięło udział 132 uczniów na pytanie „Czy jesteś osobą która nigdy nie piła alkoholu” 65 uczniów odpowiedziało „tak”. Oznacza to iż 67 uczniów czyli 51% ankietowanych miało kontakt z alkoholem. Dlatego też należy jak najwięcej działań GKRPA kierować na profilaktykę dla dzieci i młodzieży tj.:

- 1) realizacja na terenie szkół programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży,
- 2) prowadzenie warsztatów dla młodzieży,
- 3) współorganizowanie kolonii i zimowisk dzieciom z rodzin, w których występują problemy alkoholowe
- 4) organizowanie konkursów plastycznych wśród dzieci i młodzieży o tematyce antyalkoholowej
- 5) organizowanie lokalnych imprez profilaktycznych o charakterze sportowo-rozrywkowym, o tematyce antyalkoholowej
- 6) promocja imprez bezalkoholowych i zdrowego stylu życia (np.: zawody sportowe),
- 7) udział w ogólnopolskich kampaniach profilaktycznych
- 8) edukacja dzieci i młodzieży w zakresie utrzymywania abstynencji i przygotowanie jej do świadomego podejmowania odpowiedzialnych decyzji związanych z używaniem substancji psychoaktywnych,
- 9) organizowanie występów teatrów i scen teatralnych z przedstawieniami o tematyce antyalkoholowej
- 10) podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia
- 11) ograniczenie działań promujących picie alkoholu przez młodzież (np.: reklam)
- 12) organizowanie zajęć sportowych jako alternatywnych form spędzania czasu wolnego i zapobiegania patologiom społecznym.

5. Działalność informacyjna i edukacyjna dla dorosłych:

- 1) organizowanie pogadanek profilaktycznych dla rodziców dotyczących rozwijania umiejętności rozmawiania z dziećmi na temat alkoholu i problemów alkoholowych, organizowanych na terenie szkół oraz parafii.
- 2) organizowanie imprez sportowych,

3) prezentacja w mediach wiedzy na temat problemów związanych z używaniem, nadużywaniem i uzależnieniem od alkoholu (stała rubryka w lokalnej gazecie „Wieści Gminne”)

6. Prowadzenie kontroli podmiotów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych.

7. Działalność na rzecz nietrzeźwości kierowców i bezpieczeństwa w miejscach publicznych:

- 1) nawiązanie współpracy z policją w celu zwiększenia liczby kontroli kierowców pod względem trzeźwości
- 2) inicjowanie działań na rzecz częstszego podejmowania interwencji przez funkcjonariuszy Policji w sytuacjach spożywania alkoholu w miejscach publicznych

III. POMOC PSYCHOSPOŁECZNA I PRAWNA RODZINOM, W KTÓRYCH WYSTĘPUJĄ PROBLEMY ALKOHOLOWYCH

1. Informowanie zainteresowanych o mechanizmach uzależnienia od alkoholu, skutkach nadużywania alkoholu dla całej rodziny.
2. Prowadzenie rozmów motywacyjnych do zaprzestania nadużywania alkoholu.
3. Motywowanie do podjęcia leczenia osób uzależnionych
4. Pomoc rodzinie, w której występują problemy alkoholowe poprzez:
 - 1) kierowanie do punktu konsultacyjnego osób nadużywających alkoholi oraz ich rodzin,
 - 2) kierowanie osób uzależnionych do poradni leczenia odwykowego celem odjęcia leczenia.
5. Podejmowanie czynności zmierzających do wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu przez biegłych psychologa i psychiatrę.
3. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego
4. Współorganizowanie kolonii, zimowisk dzieciom z rodzin, w których występują problemy alkoholowe.
5. Edukacja publiczna (ulotki, poradniki broszury).
6. Kierowanie osób współuzależnionych na terapię.

IV. PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE

1. Organizowanie szkoleń podnoszących kwalifikacje dla pracowników socjalnych i policji dotyczących współdziałania i podejmowania interwencji w przypadkach stosowania przemocy w rodzinie.
2. Pomoc ofiarom przemocy w rodzinie poprzez wsparcie, poradę psychologiczną i kierowanie ofiar przemocy do Policji i Punktu Konsultacyjnego dla Ofiar Przemocy w Rodzinie Białostok ul. Rynek Kościuszki oraz do Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Białymstoku ul. Włókiennicza 7
3. Podnoszenie świadomości społecznej poprzez zamieszczanie artykułów dotyczący przemocy w rodzinie i jej przeciwdziałaniu w gazecie „Wieści Gminne”.
4. Wdrażanie programów dla rodziców przygotowujących rodziców do wychowywania dzieci bez przemocy.
5. Współpraca z przedstawicielami wymiaru sprawiedliwości w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

V. ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.

1. Członkowi Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych otrzymują za udział w posiedzeniach wynagrodzenie w wysokości 80,00zł brutto z zastrzeżeniem ust.2.
2. Członkom Komisji będącym pracownikami gminy i gminnych jednostek organizacyjnych nie przysługuje wynagrodzenie, gdy w dniu posiedzenia Komisji świadczą pracę na rzecz danej jednostki, a pracodawca zwolni pracownika na czas brania udziału w pracach komisji z zachowaniem prawa do wynagrodzenia.

**Harmonogram
działań związanych z realizacją gminnego programu oraz
preliminarz kosztów wymienionych zadań na rok 2007**

	Nazwa zadania	Termin realizacji	Przeznaczone środki
1.	Udział gminnej komisji w posiedzeniach	cały rok	2.000
2.	Szkolenie pełnomocnika ds. rozwiązywania problemów alkoholowych, nauczycieli, pedagoga	cały rok	2.000
3.	Działania skierowane do dzieci i młodzieży, w tym:		13.600
	– wprowadzenie do szkół programów profilaktycznych	maj i wrzesień	1.000
	– organizowanie spotkań i warsztatów psychoedukacyjnych	maj – czerwiec	3.000
	– organizowanie różnego rodzaju konkursów i imprez promujących zdrowie i trzeźwość	Kwiecień - czerwiec	1.000
	– zakup i dystrybucja materiałów edukacyjnych	marzec – październik	600
	– wyposażenie świetlic wiejskich i szkolnych w sprzęt sportowy i rekreacyjny	cały rok	1.000
	– organizowanie kolonii i zimowisk dzieciom z rodzin z problemami alkoholowymi	luty – sierpień	7.000
4.	Funkcjonowanie punktu konsultacyjnego udzielającego pomocy edukacyjnej, terapeutycznej i informatycznej	cały rok	3.500
5.	Koszty związane z leczeniem osób uzależnionych od alkoholu	cały rok	3.100
6.	Współfinansowanie ośrodka interwencji kryzysowej dla ofiar przemocy domowej	cały rok	1.000
7.	Prowadzenie świetlicy opiekuńczo-wychowawczej z programem socjoterapeutycznym	cały rok	2.000
Razem			27.200